

Nagyapók a Parlament előtt

Aligha kerül be a felsőoktatási diákmozgalom aranykönyvébe a kedd esti Kossuth Lajos téri tüntetés. Valójában szomorú, hogy a valószínűleg jó szándékkal verte-vált mozgalom (iltakozás a tandíjrendszer ellen) a politikán hasonlott meg.
Előre látni nem lehetett, hogy így történik majd, bár több jel utalt rá, valami nem lesz rendben. A MEFHOSZ elnökségének szervezőtevékenységét két szélsőséges szárny befolyásolta. Az egyik oldalról a thürmerista Munkáspárt izgágaága, a másikról a Torgyánéktól, Csűrűktől, mérsékeltbben az MDF-től megkörmözött diákvézér, Bercsenyi László politikai tájékozatlansága. Nehezen lehet megérteni, hogy Bercsenyi miért építette bele előzetes toborzónyilatkozatába a MIEP vezérének jelszavát, kilátásba helyezve a „polgári engedelmesség” mozgalmat.
Ezzel önmaga ítélte sikertelenségére a nagyszabásúnak hirdetett demonstrációt. Ha bárki utólag is megnézi majd a műsort, hacsak nem végtelenen elfogult, megállapíthatja, hogy a Kossuth Lajos téren csupán elvett lézengtek az igaz diákok, sokkal nagyobb számban az idősek, jobbnárs nagypapok, akik kormányellenes jelszavakkal nem elsősorban a tandíjrendszert ítélték el.

Fölmérések szerint a diákszágnak csupán négy-öt százaléka érdeklődik a párt-politika iránt, a túlnyomó többség távol tartja magát tőle. Nyugtalanító tünet, hogy a jövődől közélet alakító emnyere idegenkednek, mert hogyan is képzelik el a demokráciát és különösen a parlamentet pártok nélkül. Ugyanakkor érthető is a távolságtartás, mert tapasztalván a párt-politika színvonalát, nem különösen vonzó az ifjúságnak.

VÁRKONYI TIBOR

Időzített ajándék Milosevicnek

Fellelgezhettek a jugoszláv politikusok: négy és fél évi karantén után a nemzetközi közösség ismét országában veszi a szerb-montenegrói államképződést. Az ENSZ szakoncinaik teljes feloldása könnyebben ment, mint ahogyan az sokan gondolták és némelyek remélték.

A hoszniai szerbek háborújának támogatása miatt kiszabott embargó súlyos károkat okozott a jugoszláv (és a környező országok) gazdaságának, amit az árítatlan átlagpolgárok szenvedtek meg a leginkább. A szakoncik feloldásának azonban nem mindenki örül maradéktalanul.

A szerajevói bosnyák vezetőség azonnal kinyilvánította nemteltségét, mert szerte az embargó jó eszköz volt arra, hogy a külföldi félken tartsa a nagyszervező turekveseket. Márpedig a dnyami békeegyezménynek még egyetlen pontja sem teljesült maradéktalanul (hacsak – az EBESZ-vezetésre hasonlóan – el nem fogadjuk a kikényszerített, csaláskol megcsúfított boszniai választásokat). A szerbiai kisebbségeket sokáig hitegettek azzal, hogy helyzetük rendezését szüntelen megkövetelik Belgrádtól, cserébe az embargó feloldásáért. A külföldi politikusok előbb csak a vajdasági magyarokról felekedtek meg, most viszont már a (jóval nehezebb) koszovói albánok problémájára sem igaztja többé őket. Beérték azzal, hogy Milosevic szerb elnök aláírta egy sémre sem kötelező egyeztetés Ibrahim Rugovával.

Várhatóan a szerb-montenegrói hatalomnak is okos majd némi fejfájás, hogy a gazdasági-kereskedelmi zárlat megszűntével sorra megjelennek a régi hitelek. Sok olyan gyár, vállalat kerül most kutya-szoritóba, amely a válság kirobbanása előtt részletértékesítésre vásárolt felezéshez, nyersanyagot külföldről. A háború és az embargó éveiben elszegényedett cégeket az egykori kölcsönök visszafizetési kötelezettsége is sújtja majd.

A kapcsolatok helyreállításából eredő gazdasági haszon természetesen ennél jóval nagyobb lesz. A zárlat feloldásából mégis a politikusok, elsősorban Szlobodan Milosevic szerb elnök kovacsolták a félét. A lehető legjobbkor kapta meg jutalmát a négyévi véres háború után tanúsított békékevény magatartásáért. Ajándék ez a javából a novemberi parlamenti választások előtt.

A jugoszláv kiserber nem várhat gyors és látványos javulást életében az embargó feloldásától, a keresztesítés évei után mégis megkönyebbülhet. Maholnap talán a vizumkötelezettséget is eltörlik, és a nyugati államok határainál a jugoszláv átlagpolgárt sem sújtja megvetés. A háborút elvégre nem ő indította.

NAGY MÉLYKÚTI EDIT

Belegnek lenni sehol sem jó. A magyar egészségügy alanyának (tárgyának?) azonban egyenesen katasztrofális a helyzete. És nemcsak azért, mert kevés a pénz, hanem mert a magyar egészségbiztosítás rendszere elavult, melyen bürokratikus, és mindezeken következtében embertelen.

Súlyos állítások, de álljon itt csupán egyetlen – nagyon egyszerű – példa. Akit berendelnek orvosi felülvizsgálatra, már rendszerint igen sok megpróbáltatás, infarktuskon, műtéteken átesett ember. Kap egy levelezőlapot, mikor jelenjék meg a vizsgálatra. Az értesítő szövegének, amely egyetlen napot és azon belül pontos órai jelöl meg, nyíl-jassága vetekszik egy rendőrségi vagy adóhatósági idezés hangjával. Mámrost egész Nagy-Buda-pest területéről – Óbudáról, Soroksárról, Csepelről – odavánszoroghatnak a Népliget tövébe a beidőzettek. A jámbor biztosított azt gondolhatja, hogy ha pontosan déli 12 óráig jöltek meg, akkor legfeljebb fél egykor sorra kerül. No igen. Két és fél órai (nem tévedés: 150 percnyi!) várakozás után jut be. Sehol egy kiírás, sehol egy emberi szó, hogy elnézést, orszunk, talán tessék addig sétálni, ebédelni – semmi. Kalkai kastély, szigorú folyosók, zárt ajtók,

Papp József

A Vektor-Tocsik-botrány tanulságai

Az önkormányzatoknak járó vagyon átadása körül kirobbant botrány legmélyebb tanulsága az, hogy az állami tulajdon – bármely megjelenési formájában, így az önkormányzatban is – természetéből következően a korrupció melegágya. Nem volt szerencsés ötlet, hogy bizonyos önkormányzatok (illetve akkor még járásközségek) a belterületi földkelet után olyan közpénzekhez jussanak, amelyek terven felül a bevételként eleve pazarlása és lazására csábítanak. Jellemző, hogy az ezt szabályozó törvény még 1989-ben, a rendszerváltás előtt hozták meg, mintegy lehetőséget teremtve az arra „érdeemeseknek”, hogy a zavarosan halásszanak.

És az önkormányzatok élték e lehetőséggel. Noha a törvény szerint csak véleményezési, nem pedig vétőjoguk van a belterületi földkelet értékelésében, az önkormányzatok az esetek nagy részében vitázták a könyv-vizsgáló által ellenjegyzett telekértéket, többet szerettek volna kapni, elfeledkezve arról, hogy ezek a földterületek nem üresek és piacképesek, hanem általában adóssággal terhelt, lerobbant állami vállalatokból átalakult társaságok ingatlanjai. Hamar rájöttek, hogy az így megszerzett tagsági jogok minden esetben kisebbségi részesedést jelentenek, s mint ilyenek valójában értéktelenek, önállóan csak jóval a többségi részesedést jelölő állami tulajdoni taggsági jogok ára alatt értékesíthetők.

Később egy 1992-ben meghozott törvény lehetővé tette, hogy az önkormányzati részesedéseket – a privatizációs vételár nagyságától függően – pénzben is kiadják, ha a teleplélek így akarják. Az állami vagyonkezelők értesítették is erről az önkormányzatokat, de nem álltak fel velük vitaközl, a telekért kérték. Er ugyanis lehetetlenné tette volna a tömeges átalakítást és privatizációt. Pusztán annyit engedélyeztek, hogy akkor is készpénzben adják ki a részesedést, ha a cégért kárpótlási jegyben fizettek. Ezt persze nem kifogásolták az önkormányzatok!

A viták java része azonban az 1989-1992 közötti átalakítások körül folyik. Az önkormányzatok többet – nem részesedést, hanem készpénzt – szeretnének kapni, ezért perre mentek. És a Legfelsőbb Bíróság 1995-ben meghozott precedensértékű ítéletében megérősítette az önkormányzati követelések jogosságát. (A Vagyonkezelő Rt. jogelődje a peres követeléseket nem is teljesíthették, hiszen mértékük csak a most záruló perek eredményeként vált ismertté.) Csakhamar kérdés: megalapozottnak nyilváníthatók-e olyan követelések, amelyek a törvény szerint csak véleményezési joggal felruházott önkormányzatok támasztanak az állami vagyonkezelővel szemben? És ha már vannak ilyen jogsértes ítéletek, milyen alapon veheti őket semmibe az állami vagyon kezelője?

A jogi képtelenségeknek ez a sorozata teremtett kedvező helyzetet a most napvilágra került korrupciós ügyeknek. Itt vannak egyfelől a követeléseket bírói ítélettel alátámasztó, nem várt többletpénzre váró önkormányzatok, másfelől pedig ott a vagyonkezelő, amely a követelések oly hatalmas összegével szembeáll, amelyet képtelen egyszerre kifizetni. Ebbe a vá-

kuumba robban be először a Vektor Rt., amely azt ígérte az önkormányzatoknak, hogy azonnal behajítja, sikerdől fejében, a követelés nagy részét. A jutalék mértékét pedig akkorára szabta, hogy nem ártana vizsgálát arról: a jutalékfizető polgármestere hivatkozott némely tisztviselőnél nincs-e feltűnően gyors vagyongyarapodás, esetleg bizonyos önkormányzati frakciók kasszáiban nincs-e tisztázatlan eredetű pénzmorzgás. Az, hogy Tocsik Márta szünre lépett az ÁPV Rt. képviselőben, a Vektor Rt. sikerének következménye. Felismer-

lenül az ÁPV Rt.-vel kötött volna. Az már csak ráadás, hogy a Vektor Rt. testvérege – további pénzhez jut, ha állampapírokbak fecteti az önkormányzatok behajított járandóságát.

Aligha hihető Lovas Péternek, a Vektor Rt. igazgatójának állítása, miszerint amafő módon, az átalakult állami vállalatok cégbírósgái adatainak szisztematikus át tanulmányozásával jutottak el az érintett önkormányzatok listájához. Ezt valószínűleg teszi a cégnyilvántartás jogállomhoz méltatlan, megbízhatatlan állapota.

„Az, hogy Tocsik Márta színre lépett az ÁPV Rt. képviselőben, a Vektor Rt. sikerének következménye. Felismerte, hogy a másik oldal, a vagyonkezelő is megespolható, hivatkozva a megtakarításokra és arra, hogy az alkufolyamat egy csapásra egyszerűsíthető. Az önkormányzatokat megillető vagyonkétoldali „lenyúlása”, valljuk meg, akármilyen vérlázító is, zseniális ötlet a maga nemében.”

te, hogy a másik oldal, a vagyonkezelő is megespolható, hivatkozva a megtakarításokra és arra, hogy az alkufolyamat egy csapásra egyszerűsíthető.

Az önkormányzatokat megillető vagyonkétoldali „lenyúlása”, valljuk meg, akármilyen vérlázító is, zseniális ötlet a maga nemében. A hirdásokok szerint a belterületi földkelet, valamint a tanácsai alapítású állami vállalatok privatizációja után mintegy 57 milliárd forint jama az önkormányzatoknak. Ennek az összegnek a 10 százaléka (vagy ha Tocsik Márta díjazásának depressziója igaz, akkor mondjuk 8 százalék), azaz legkevesebb 4,5 milliárd forint sikerül bekapniuk. Ha a teleplélek a befizetés formájában, ha esk, ha fűj, mindenképpen magánzsebkébe vándorol. A konstrukció két ügy találták ki, hogy vagy a Vektor Rt. (ha a követelést névértéken behajítja), vagy a Tocsik Márta Tanácsadóiroda (ha az önkormányzati követelést a nullára alkudja le) jusson hozzá a nyilvántartott és a törvény szerint járó követelés 10 (de minimum átlagosan 8) százalékához.

Valójában a dolog úgy történt, hogy a kecske is jölakott, és a káposzta is megmaradt: az önkormányzatok nevében eljáró Vektor Rt. és Tocsik Márta tevékenysége úgy alakult, hogy az önkormányzatok hozzájárulassanak követelések 70-80 százalékához, a többit pedig a Tocsik-féle iroda könyvelése el az ÁPV Rt. megtakarításának (Kérdés: a Vektor Rt., amely sok esetben nem számlázott, vajon befizette-e az adót?) A sajtolból nyilván követhető adatok ez a tárgyalási stratégiát valószínűsíti: a Vektor Rt. a mai napig csaknem 2 milliárd forint jutalekot kaszálhatott, az állatóság jogászok pedig mintegy 800 milliót. Olyan egyezségekről ugyanis nincsenek hírek, amelyeket az önkormányzatok a két közbenjáró nélkül, közvet-

Ennél már az is gyorsabb és kevésbé munkaigényes, ha egyszerűen végiglefofnátják a nagyobb teleplélesek polgármestere hivatalt.

Itt bizony nagyszabású akcióról van szó, amelynek számai mossze túlmutatnak a példátlanul magas sikerdőljal botrányhosszá el Vektor Rt.-n és Tocsik Márta. Vajon kik ezek a pénzügyi zsenik és a mögöttük álló szürke eminenciások? A fergetegs gyorsasággal kiféztett jutalekok megdobbotton magas összege – finoman szólva – nem gördített akadályt az elé, hogy maradéktalanul érvényesülhessen a „jut is, marad is” alve. Nehéz vitaközl, a fideszes Deutsch Tamás Objektív-beli állításával, hogy a pénz keze egy része az MSZP holdudvarába tartozó vállalkozásokba áramlik.

A Magyar Hírlap jóvoltából tudható, hogy a Vektor Rt.-hez és testvéregehez – az utóbbi elnöke, Veres Tibor révén – köze van annak a Wallis Holdingnak, amelyet a moszkvai diplomatafősközlön végzett Veres Tibor neve fényelz. A Wallis Holding hazánkban – többek közt – képviseli a Saab céget is, amely a Horn Gyula balesetében ellátást kocsit szállított. Ez a vállalatirás egyébként annak a Wallenberg-csoportnak a tagja, amelynek hadseregünknek a Gripen repülőket ajánlja. A holding-közismerten jó kapcsolatokat ápol a nagyobb kormányzó párttal, de az OTP-nek is egyik „advari szállítója”. Egyik vezető alkalmazottja a kormányváltás után hazánk ENSZ-képviselőjére került.

Akar László (az MSZP által delegált politikai államtitkár a PM-ben) vezető tisztviselő volt a holding egyik érdekeltiségeben. Beosztására legyen mondvá, államtitkár ki nevezése előtt lemondott arról a posztról, akarcnak a Vektor Bróker Rt. felügyelőbizottsági tagságá-

A cipőpuccoló

Terpeszkedik egy dagadt pasas a székben, beleröhög a kamerába, miközben egy sovány terdel előtte, és a cipőjét fényesíti. Számítalmszor láttuk már a képet a gazdag-szegény, hatalmas-kiszolgáltatott ellentétpr illusztrációjaként. Csakhogy ez a fotó más. A terpeszkedő dagadt egy fekete fiatalember, s az előtte terdelelő a „felsőbrendű” fehér. A kép a Magyar Fórumban jelent meg, úgyhogy felesleges meglepődünk a kicsit sértődött képalakításra, amely valami ollysmról szól, hogy hova is jutott a világ, ha már ilyenek is előfordulhatnak.

Pedig ez a kép az etnikai, nemzeti ellentételtől sújtott világban az utóbbi idők egyik legszembetűnőbb alkotása. Talán a fényképezés csak azért nyoma meg a gombot, mert valami furcsát akart megmutatni. Ám ha sokat látjuk, az egészen szokatlan dolgokhoz is hozzá lehet szokni.

Magyarországon a legfontosabb kérdés persze nem a fekete, hanem a cigány kisebbség. Tetszik, nem tetszik, cigányoknak és nem cigányoknak (is) együtt kell élniük, úgyhogy különösen fontos az, milyen kép él a többségi társadalomban a kisebbségekről, a cigányokról. Nekünk kötelezőségeink, hogy megmutassuk, hogyan élnek a romák. Hogy mekkora a szegénység, hogy fiatalon arat a halál körtükben, hogy mert szociális helyzetük miatt alacsony iskolázottságúknak, szinte esélyük sincs munkát találni, ezért termelődik újra a nyomorok. Mindezt tudnia kell a világ dolgai iránt érdeklődő polgárnak. Ugyanakkor sajnos vannak hírek, melyek építik tovább azt az előfeltelet, hogy na igen, minden cigány szegény, szerencsétlen, iskolázatlan. Ám persze hogy nem igaz. Mit tesz erre az egyensúly fenntartására könyves szerkesztő? Szerez egy cikket egy derék, becsületos, érettségizett cigány emberről is, hogy megmutassa, tessék, ilyenek is akadnak.

Sajnos ez sem megoldás. Hiszen a sajtó a hír érdekl. Hír pedig az, ha a postás harapja meg a kutyát, és nem fordítva. Vagyis ha arról írunk, hogy akadnak azért rendes cigányok is, azt sugalljuk, mindez a rendkívüli, a szokatlan, mert a cigányok általában nem ilyenek. Vagyis pusztá jöszendékből épül tovább az előfeltelet.

Nemrégiben Prágában néhány nagy nemzetközi alapítvány (Open Media Research Institute, Project on Ethnic Relations, Office for Democratic Institutions and Human Rights) arról rendezett konferenciát, hogy mi okozhat lehet ebben a helyzetben kitalálni. Ebben a Közép-Európában nagyjából hasonló helyzetben. Ahol már túl kellene jutnunk azon, hogy megállapítsuk, bizony a polgárok egy része csúnya előfelteletből terhes, és hibás az a kép, amely a társadalom egy jelentős részében él.

Magyarország előjárhat a jó példával. Alig egy éve működik Budapestén a Roma Sajtóközpont. A mini hírügynökség naponta bombázza a sajtót híreivel. Munkatársai arra számlatnak, hogy előbb-utóbb kiderül, az ország legnagyobb kisebbségének tagjai ugyanolyan érdekesek lehetnek az olvasóknak, mint mások, akiről naponta olvashatunk. S így talán nemcsak a bűntényi hírekben szerepelnek majd romák.

Feleletem, aki lelkesen meghallgat a rádióban minden gyerek-nevelési műsort, állítja, hogy mint átlagos anya cigány asszony gyakorlatilag soha nem szerepel a programokban. Miközben azt azért nem lehet állítani, hogy ne neveljenek gyereket.

Pedig csak néhány ilyen műsor, és a hallgatók talán arra a kor-szakos felismerésre jutnának, hogy na hót, a cigányok is ugyanolyan emberek, mint a nem cigányok. Ám ugyan nem eredeti gondolat, de kétségkívül sok benne az igazság. (Az sem lenne rossz, ha elemi iskolai tanulmányaik közlben a gyerekek legalább egy cigány mesével találkozhattának, vagy akadna roma dalus az óvodában. De éppúgy nincs, mint ahogy a közszolgálati Magyar Televízió fímdásműködésében roma bemondó sincs. Persze nem disz-cigányokra van szükség, de azt talán senki nem hiszi el, hogy egy több mint félmillióss közönségben egyetlen ember sem akad, aki alkalmas volna erre a feladatra.)

Most talán elér azzal is valamit a sajtóközpont, ha fiatal roma értelmiségieknek segít ösztöndíjjal, hogy megismerkedhessenek az országos médiumok működésével, és a tehetségesek talán ott is maradhassanak. A sajtóközpont munkatársai is tették egy kor-szakalkotó felfedezést. Honnan tudjuk, hogy az indiánok neves szívű, bátor harcosok, szretekre méltó figurák? Onnan, hogy egy Karl May nevű ró kitalálta mindezt, és mi róta is elhiszünk neki. Vagyis a magyarországi cigányok befogadásaért lehet hogy a leg-többit az tenné, ha valamelyik népszerű szappanoperában lenne egy cigány szereplő – éppen mint az életben –, aki ha más is, talán majdnem olyan, mint mi.

A véleményalakító értelmiség feladata végül is az, hogy ne csodálkozzunk majd egy olyan képen, amelyen egy „fehér” ember fényesíti egy roma cipőt.

A bűnös fasírt

A romantikus nevű Bangalora városában fiatalok ostronolták meg a Pizza Hut éttermet. A magyar szóhasználattal ellentétben nem azért, hogy mieelőbb pizzához jussanak, hanem hogy a berendezést szétréjék. Szeriatik ugyanis a Pizza Hut a külföldi multinacionális cégek szimbóluma. A város amúgy is kezd házas lenni az ilyen jellegű harcokból. A helyi parasztok a Kentucky Fried Chicken támadták meg, jobboldali népszervezetek pedig a novemberben Bangalorában tartandó világszertepeverzenyt kívánják megakadályozni.

Emlékezzünk meg a kispolgári csökevények és a nyugati mátyel elleni hazai harcokra? A csunádrágia, a fannerra, a deszessze, a twistre, a Coca-Colára, a fríziderszocializmusra? Visszatérjünk nevetéses, pedig ma is sokan, és nem csak Indiában próbálják az idegenség szimbólumává növeszteti a jámbor fasírt és udítólat-keresskedőket és társaituk. Ha elég elváltakat vagyunk, mindent jelképpé növeszethetünk – csak nem érdemes.

A bangaloreiak gazdasági érdekeik és nemzeti kultúrájuk védelmében ragadtak bambuszrudat, vascsövet, mint német harcászarskak gyújtópallackot a türok bevándorlói ellen. Az ilyen mozgalmak persze sosem emberek, mindig jelképek ellen irányulnak, a baj csak az, hogy a végén általában emberek halnak bele, s nem a szimbólumok.

BARABÁS T. JÁNOS

A kiskapu

Az abszolút selejt

kváncsi, azt is megmondja a fánadl és kelletlen vizsgálóorvos, hogy nem ók hívják – mit hívják, idézik! – be a pácienseket, hanem a Flumet öt központ, amely egyszerre öt embernek közlki ki ugyanazt az időpontot. Mármost ha a tisztelt hivatásokban csupán minimális késztetés volna a gondolkodásra, tudhatnák, hogy egy ember felülvizsgálata átlagosan 20-30 perc kell, hiszen: 1. az orvosnak el kell olvasnia a kórelőzményeket (minimálisan 5 perc); 2. a betegnek le kell vetkőznie, majd felöltöznie (3-5 perc); 3. a vizsgálat maga az eset súlyosságától, bonyolultságától függően 10-20 perc; 4. az orvosnak le kell diktálnia a vizsgálat eredményeit (3-5 perc). Aztán az orvosnak is kell néha egy-egy azuszánványi pillanat. Vagyis az egyszerre beadészt öt ember ideje már jócskán belenyúl a következő csoportba, miközben a csoport utolsó tagjaként érkeztett pechesebneknek mindenképp legalább két órák kell várakozniuk. Mindez azért, mert kényelmesebb egy ártatlan központból egyetlen időpontot megjelölni, mint

átgondoltan átnevezni a behívást. És ez nyilván így megy napról napra, évről évre. Nyilvánvalóan nem pénzkérdés, hanem gondolkodás, figyelem dolga. Miként az is lényegtelen többletkiadásba kerülne, hogy az ágyon, amelyre levetkőzve kell feküdni, ne legyen olyan moscos, gyűrtött a lepedő, mint egy elhanyagoltabb hajléktalanszállóban.

Ideje volna, hogy az egészségügy minden érintette észrevegye: nem szűvséggől van szó, hanem szolgáltatásról. Éppolyan biztosítási szolgáltatásról, mint amelyet a profitra dolgozó biztosítókétezetek nyújtanak a nagyok érulóknak az embernek. Azzal a kétségtelenül hátrányos különbséggel, hogy a társadalombiztosítást kötelezően levonják, még mielőtt megkapnánk a fizetésünket. Szó nincs itt adokozó állam bícsíról vagy néniről, aki ellát mindketlen a polgárok előzetesen befizett biztosítási járulékaival van szó. Ezért a pénzről a biztosításnak (adott esetben az egészségbiztosítási pénztrárnak) fűszességes, jól megszervezett szolgáltatásokat kell adnia, a biztosító alkalmazottait pedig, akik e já-

rulékokból kapsák a fizetésteket, kérésés és jól átgondolt munkát kell elvélni. Nemcsak az említett, voltaképpen primitív módon korrigáltat esetekben persze, hanem akkor is, amikor semmivel nem kompatibilis számítógéprendszert, egyszer használatos biztosítási kártyákat rendelnek és vesznek meg tíz-, öt számmillióért, amikor megvalósíthatóság támlamányok, jól átgondolt tervek híján rendelkeznek el léptények, amikor előbb szűntetnek meg gyogyítóhétyeket, mielőtt új megoldásokkal pótolnák őket, amikor kapkodó intézkedések és azok korrigálása miatt (f fogászati díjak) súlyos veszteségeket generálnak.

No persze mást sem hallunk, mint hogy megreformálják a társadalombiztosítást. Áttól tartok, ez nem elég. A gyártástechnológiából jól ismert fogalom a javítható és az abszolút selejt. Az előző némi átalakításokkal, pótlásokkal használható még, vagy eladható másod-harmad osztályú áruként. Az utóbbit azonban be kell olvasztani vagy ki kell dobni. Valószínű, hogy egészségbiztosításunk, amelynek szenvedői részese a betegek is, a gyógyítók, rehabilitálást végző orvosok, ápolók is, a második kategóriába tartozik.

SZENTGYÖRGYI ZSUZSA